

Nr 1 2002 - Rättsrutan

Olagligt hålla frisk bivråk fången i bur

Erold Coleman ger bakgrunden till ett knivigt fågelfall:

Med jämna mellanrum

framställs rättsinstanserna som klumpiga, slöa och konservativa. Ofta instämmer jag i kritiken, men ibland framställs myndigheternas metoder och rättstillämpning helt felaktigt. Skribenten har helt enkelt inte satt sig in i fallet. I nedanstående fall överlater jag åt läsaren att döma.

Vad som hade hänt var följande. En kvinna tog i september 2000 hand om en skadad bivråk (felbestämd till duvhök) som hade påträffats utmed en väg. Hon var van vid att omhänderta skadade fåglar, men det hade då rört sig om kråkfåglar. Till en början fick fågeln handmatas, men efter en kort tid klarade sig fågeln på egen hand. I februari-mars 2001 placerades fågeln i en bur där den återfick flygförmågan. Förvaringen av fågeln kom till polisens kännedom och en utredning inleddes. Den ledde sedan till en rättegång och kvinnan dömdes den 22 november 2001 av Sandvikens tingsrätt till 30 dagsböter a 140 kronor.

TRE VITTEN MED erfarenhet från fågelrehabilitering sade vid huvudförhandlingen att det krävs speciella kunskaper för att ta hand om fåglar. Rätten fann att kvinnan olovligt hade förvarat en art som inte får förvaras utan tillstånd. Eftersom fågeln hade förvarats i nio månader kunde den åtalade inte heller åberopa artskyddsförordningens undantag som gäller "tillfällig förvaring".

Innan du dömer skall du tänka på följande. En åklagare har en absolut åtalsplikt enligt rättegångsbalken, men det finns regler om avskrivning när brottet är ringa. För några år sedan kom det en signal från departementet som sade att myndigheterna skulle dra inför domstol brott som rörde biologisk mångfald. Vissa brott såsom en del jaktbrott samt brott mot miljöbalken utgör så kallade artbrott vilket innebär att de har ett särskilt högt straffvärde och därför i princip förtjänar fängelse. Riksåklagaren (RÅ) pekar exempelvis ut plundring av fågelbon som ett artbrott. RÅ säger vidare att utrymmet för åtalsunderlåtelse när det gäller brott mot miljölagstiftningen är mycket litet eftersom brotten rör "allmänna intressen". En bivråk är statens vilt enligt jaktlagen och tillhör därmed en liten grupp av arter som anses särskilt värdefulla. Den som omhändertar en bivråk är skyldig att anmäla det till polisen. Polisen rådgör sedan normalt med Naturvårdsverket om hur man skall hantera fågeln. I detta fallet fanns det alltså misstanke om brott mot både artskyddsförordningen samt jaktlagen.

EN FÖRUNDERSÖKNING inleddes därför helt regelrätt (underlåtenhet att inleda en förundersökning när dessa fakta blivit kända är tjänstefel) och sedan denna färdigställdes fann åklagaren att han var skyldig att väcka åtal. Viktigt i sammanhanget är att polisens utredare och åklagaren då har läst förhören med den misstänkta, vilket ofta inte journalisterna har gjort. Var det rätt att behålla fågeln i nio månader efter att den var färdigvårdad? Eller gjorde myndigheterna rätt som dömdes kvinnan till dagsböter?